



Hyvinvointikertomus 2022

SASTAMALA
sopivasti sykettä

Hyvinvointikertomus v. 2022

- 1) HYTE-kerroin
- 2) TEAViisarin tulokset 2022
- 3) Lasten ja nuorten liikkuminen

Sastamalan hyvinvointityö

- 1) Lasten ja nuorten hyvinvointityö
- 2) Työikäisten hyvinvointityö
- 3) Ikääntyneiden hyvinvointityö

HYTE-kerroin (1/3)

- Kunnilla tullut käyttöön vuoden 2023 alusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli **HYTE-kerroin**.
- HYTE-kerroin on kannustin, joka määräytyy kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaisesti. Hyte-kerroin lasketaan valittujen indikaattoreiden perusteella.
- Lisäosan suuruus määräytyy toimintaa kuvaavien **prosessi-indikaattoreiden** ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksia kuvaavien **tulosindikaattoreiden perusteella**.
- Prosessi-indikaattorit mittaavat nykytilannetta kuntien toteuttamassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.
- HYTE-kertoimen suuruus Sastamalassa **494 542 euroa**.

Sastamala	2020	2021
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	86	86
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	43	59
Hyte-kerroin		1,09

HYTE-kerroin (2/3)

Prosessi-indikaattorit	2020	2021
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	88	81
Kouluissa pitkät liikuntavälitunnit	52	60
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	90	65
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	0	0
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	100
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100	100
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	100
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	100	100
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin	100	100
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	70	100
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	100

HYTE-kerroin (3/3)

Tulosindikaattori	2020	2021
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori	45	100
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori	47	39
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori	44	48
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori	35	59
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori	42	39
Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori	47	68

TEAViisari 2022

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mittari

TEAViisari kuvaa terveyden edistämisen aktiivisuutta

Pisteet/tulokset:

- 0-25 (huono tulos)
- 25-75 (parannettavaa)
- 75-100 (hyvä tulos)

TEAViisarin tulokset julkaistu liikunnan osalta vuonna 2022.

 Pisteet	Koko maa	Sastamala
Liikunta	72	77
Sitoutuminen 	69	74
Johtaminen 	72	75
Seuranta ja tarveanalyysi 	65	63
Voimavarat 	55	78
Osallisuus 	95	100
Muut ydintoiminnat 	75	70

Lasten ja nuorten liikkuminen

MOVE-tulokset, Sastamala 2022

Lähde: MOVE-tulokset

Luokka	Pojat	Tytöt	Yhteensä
5. luokka	52,5 %	43,3 %	49,10 %
8. luokka	53,50	50,90 %	52,20 %
Molemmat	53 %	48,10 %	50,60 %

Move! on mittaus-, palaute- ja seurantajärjestelmä, jossa mitataan 5. ja 8. luokan oppilaiden fyysistä toimintakykyä. Mittauksessa on mitattu kuutta osiota: kestävyys- ja lihaskuntoa, liikkuvuutta ja motorisia taitoja.

Huolenaiheet:

Tulosten mukaan fyysisen toimintakyvyn osalta

- lähes puolta 5. luokkalaisista uhkaa huono terveys
- 8. luokkalaisista vastaava uhka koskee yli puolta.

Hyvinvointityö Sastamalassa

1) Lasten ja nuorten hyvinvointityö 2022 (1/2)

1. Vanhemmuus

- Verkostotyötä vahvistettu järjestämällä perhepalveluverkoston toimijoille systemisen toimintamallin työpajoja toimintamalliin tutustumiseksi.
- Varhaiskasvatuksessa aloitettu Lapset puheeksi -toimintamallin käyttöönotto.
- Kohtaamispaikka Vintin avoin toiminta jatkui vuonna 2022.
- Sastamalassa toteutettu perheneuvolan ja Mieli ry:n Tukitalon yhteistyönä NMEA-koulutukset (nuoren mielen ensiapu) vanhemmille kolmella eri koululla syksyn 2023 aikana.

2. Terveelliset ja turvalliset elintavat

- Lukiolla ja perusopetuksessa järjestetty kaksi asiantuntijaluentoa terveellisen ravitsemuksen ja ruokailutottumusten vahvistamisen tukemiseksi.

3. Oppimis- ja elämänhallintataidot

- Perusopetuksessa otettu käyttöön koululäsnäoloa tukeva Jokainen koulupäivä on tärkeä -malli. Isojen kerhoja laajennettu useammalle koululle, joissa oppilaat voivat tavata kavereitaan ja harrastaa valvotusti koulun jälkeen
- Lukiolla on järjestetty hyvinvointikioskeja yhteistyössä perhepalveluverkoston toimijoiden kanssa.

Lasten ja nuorten hyvinvointityö 2022 (2/2)

4. Osallisuus ja yhdenvertaisuus

- Harrastamisen Suomen mallin kautta järjestetty maksuttomia kerhoja eri puolilla kaupunkia. Kerhojen järjestämisessä tehty tiivistä yhteistyötä paikallisten seurojen ja järjestöjen kanssa.
- Pilotoitu osana KUPPI-hanketta hyvinvointilähetettä yhteistyössä kulttuuripalveluiden, Sastamalan Opiston ja perheneuvolan kanssa.
- Osallistuvan budjetoinnin toteuttamisessa huomioitiin lasten ja nuorten näkökulma niin, että oppilaskunnat ja nuorisovaltuusto saivat päättää vuonna 2022 toteutettavat hankkeet. Osallistuvan budjetoinnin teemana oli nuorten hyvinvoinnin edistäminen.
- Pop up-/ terveyskioski toimintaa järjestetty yläkouluilla ja toisen asteen oppilaitoksissa.

5. Elinympäristön turvallisuus

- Vuosittain järjestetty perusopetuksen turvallisuuskävelyt ja oppilaitoksissa tehty terveydellisten olojen tarkastukset.

6. Palveluohjaus- ja viestintä

- Perhepalveluverkosto järjestänyt 2 kertaa vuodessa verkostoiltapäivän lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille.

2) Työikäisten hyvinvointityö 2022

1. Elintapaohjaus

- Työikäisten elintapaohjauksen palvelutarjotin valmisteltu vuoden 2022 aikana yhteistyössä PirSOTE-hankkeen kanssa.
- Liikuntapalveluissa kehitetty liikuntaneuvontaa ja pienryhmätoimintaa.

2. Työllisyys ja työkykyisyys

- Sotesi toteuttanut 101 työttömien terveystarkastusta ja järjestänyt työttömien terveydenedistämisluentoja.

3. Osallisuus ja elämönhallintaito

- Eri puolilla kaupunkia järjestetty terveystestauksia yhteistyössä paikallisten apteekkien kanssa. Testien jälkeen käynnistetty kevyesti liikkeelle -ryhmiä tukemaan kuntalaisten hyvinvointia.

4. Ennaltaehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö

- Aloitettu ehkäisevän päihdetyön toimintamallin ja rakenteen vahvistaminen. Kehittämistyö jatkuu vuonna 2023.

3) Ikääntyneiden hyvinvointityö 2022

1. Toimintakykyisyys

- Eläkeläisille tarjotaan ilmaiset kuntosalivuorot.
- Liikuntapalvelut järjestää soveltuvan liikunnan ryhmiä, joissa valtaosa osallistujista ikäihmisistä.

2. Osallisuus

- Vanhusneuvosto kokoontunut säännöllisesti vuoden 2022 aikana.
- Kulttuuritalo Jaatsilla kaikille avoimia näyttelyitä ympäri vuoden.
- Ikäihmisille järjestetty Sastamalan Opistolla digiaiheisia kursseja, joissa ikäihmisten mahdollista saada tukea digipalveluiden käyttöön.

3. Liikkumista tukeva ympäristö

- Aloitettu selvitystyö esteettömyyskartoituksen tekemiseksi.

Ikääntyneiden hyvinvointityön toteutumisen raportoinnissa puutteita, koska tietoja ei ole saatu hyvinvointialueelta.

Kehittämiskohteet vuodelle 2023

- Osallisuutta vahvistetaan perustamalla HYTE-kertoimen mukainen kuntalaisten osallistamisen malli.
- Koululäsnäoloa tukevan poissaolomallin ja toimintakäytänteiden kehittäminen.
- Verkostoyhteistyötä hyvinvointialueen kanssa kehitetään.
- Kehitetään toimia, joiden avulla lisätään lasten ja nuorten liikkumista ylipainon ehkäisemiseksi (hyödynnetään MOVE-tuloksia toimenpiteiden kohdentamisessa).
- Kehitetään koulu-pt (personal trainer) toiminnasta selkeä malli sisältäen tehokkaan palveluun ohjaamisen (yhteistyö kouluterveydenhuollon ja muiden tahojen kanssa) eri koulutusasteilla.
- Kehitetään toimia, joilla voidaan tukea perheitä fyysisen aktiivisuuden lisäämisessä.